

ב"ה.

פתח דבר

אנו מודים לה' יתברך על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו, למזל טוב, ביום הרביעי שלשה עשר ימים לחדש אלול, ה'תש"פ - שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

כנהוג - על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בחתונת בתו הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע עם כ"ק אדמו"ר - הננו שמחים לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המוסגרת בזה.

*

זכינו ובימים אלו בשנה זו מציינים אנו עשור להקמת 'קרן אסתר' המסייעת במשך כל השנה בכלל ועבור צרכי החג בפרט במיוחד לשלוחים נזקקים ל"ע ול"ע במיוחד (אודות הקרן ראה לקמן ע' 5).

בקשר לזה מוגש כאן ליקוט מקיף מתורתו של כ"ק אדמו"ר אודות החובה המוטלת על כל אחד ואחד בהגיע חגי ומועדי ישראל לדאוג לכך שלכל יהודי ויהודי יהיו צרכי החג בהרחבה רבה. החומר נלקט מאגרות קודש, לקוטי שיחות, תורת מנחם - התנועדות, שיחות קודש, ואף מן הכתובים שהתפרסמו במונות שנות, כשכל העת השתדלנו ללקט באופן הכי מקיף.

אם ידוע באופן כללי לרבים מאנ"ש והתמימים, אשר בהגיע כל חג עורר כ"ק אדמו"ר על נתינת צרכי החג. הרי כשליקטנו את כל החומר כשולחן ערוך, "פנים חדשות באו לכאן" ומתוודעים אנו לאחד ממבצעי כ"ק אדמו"ר עליו עורר בביטויים מיוחדים ובהוראות פרטניות מדי שנה בשנה, כשמוסיף מדי שנה הן בכמות - המועדים בהם יש לעורר ולסייע, והן באיכות - בכל חג וחג מבחינת כמות הנתינה, אופיה, ואף מועד הנתינה, כמבואר בארוכה במבוא לתשורה.

תודתנו נתונה לידידנו הרה"ח חיים שאול שי' ברוך מנהל "ועד הנחות בלה"ק", על עזרתו בעריכת החומר, ולידידנו הרה"ח אלקנה שי' שמוטקין מנהל jem על נתינת התמונה

לפרסום, זכותו עומדת לו בפעולתו הנמרצת לשימור והפצת ספרים, קטעי וידאו ושמע מכ"ק אדמו"ר. עבודתו ומומחיותו לא יסולאו בפז.

ולהוסיף שבהשגחה פרטית הזמן גרמא כדברי כ"ק אדמו"ר בשיחת י"ג אלול תשמ"ב (לקמן ע' 215): " והמעשה הוא העיקר: היות שנמצאים אנו בי"ד אלול - הרי זה הזמן המתאים לעורר ולהזכיר אודות לימוד הלכות החג שלושים יום לפני החג . . צריכים להשתדל לספק לכאו"א מישראל את כל הדרוש לו עבור צרכי החג . . ונוסף לזה: כדי ששמחת החג תהי' כדבעי, צריכים לסייע לו גם בענין הלבושים, וכן לסייע לו בכללות מצבו הכספי - שאז ביכלתו לשמוח בשמחת החג כדבעי, ואז יערבו לחיכו המאכלים והמשקאות שאוכל ושותה בחג, מאחר שאין לו דאגות מצד מצבו הכספי, וכיו"ב".

וכדברי הרבי בשיחת ש"פ תצא ה'תנש"א (התנועדיות תנש"א ח"ד ע' 239):

"חודש אלול הוא חודש האחרון דכל השנה, שבו עושים חשבון צדק של העבודה דכל השנה, על מנת לתקן ולהשלים כל עניני העבודה דתורה תפלה וגמ"ח, על-ידי עבודת התשובה . . ועל ידי זה באים להשלימות דהגאולה, כמרומוז במה שכתוב בפרשתנו "ואחר כן תבוא אלי ובעלת והיתה לך לאשה . . כמאמר רז"ל "לימות המשיח יהיו נישואין". . היחוד ד"אני" ו"דודי" (כנסת ישראל והקב"ה) באופן של נישואין". . והוספה מיוחדת בדורנו זה - שערב שבת זה . . הוא ביום י"ג (גימטריא ד"אחד") אלול, הוא יום הנישואין דכ"ק מו"ח אדמו"ר".

*

אנו תקווה שליקוט זה יהווה סיוע ועזר בקיום מבצעי כ"ק אדמו"ר אודות נתינת צרכי החג, וכפי שהזכיר פעמים אין ספור "גדולה צדקה שמקרבת (ומזרזת) את הגאולה", יה"ד אשר נזכה תיכף ומיד לקיום היעוד "מהרה ישמע . . קול חתן וקול כלה", "ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבין דא למטה אין א גוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו" (תורת מנחם ח"ג ע' 203).

יוסף יצחק עמאר

שליח הרבי לסען אי מארן, צרפת
מנהל קרן אסתר

י"ג אלול, ה'תש"פ
יום חתונת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר
פונטו קומבו, צרפת

קרן אסתר

קרן עזרה לשלוחי ומוסדות כ"ק אדמו"ר זי"ע
(נוסדה תשרי תשע"א)

לתמיכה בשלוחים שעברו טרגדי' או אירועים
רפואיים קשים - אלמנות ויתומים ל"ע

לתרומות עבור צרכי החג של כל חג או עבור עזרה
כל ימות השנה לקרן, ולצפי' בפעולות הקרן,

www.kerenesther.org

paypal: www.paypal.me/kerenesther

ובזכות תמיכתכם בילדי הרבי, תבורכו בכל הברכות
בכל המצטרך מנפש ועד בשר בגו"ר

מפתח

15..... בשער הספר

23..... שער ראשון: חג הפסח - "מבצע מעות חטים"

169..... שער שני: חג השבועות - "נמי לכם"

שער שלישי: חגי תשרי - "מבצע שלחו מנות לאין
177..... נכון לו"

259..... שער רביעי: חנוכה

263..... שער חמישי: פורים

תוכן ענינים

15.....בשער הספר

שער ראשון – חג הפסח "מבצע מעות חטים":

אגרות קודש

תחילת הסדר - במעות חטים | קבלה - מעות חטים | קבלה - מעות חטים | התועלת שבנתינת מעות חטים עבור הנותן עצמו - שזוכה לגאולה שלימה | השמחה מזכירת היהודים הנזקקים | "הבקשות לעזרה המגיעות אלי" | מעלת גבאי המעות חטים - גדול המעשה יותר מן העושה | עוד קודם הסדר יש להכריז "כל דכפין!" | "אחת מהעבודות הציבוריות שהתעסק בהן כ"ק מו"ח אדמו"ר" | יחד עם השליחות לגביית מעות חטים ניתן גם הכח | מעות חטים צריכים להשפיע על נתינת הצדקה בכל השנה | קבלה על מעות חטים | רצון יראיו - לתרום למעות חטים בהרחבה - יעשה | לא להסתפק בהשתדלות למעות חטים כפי אשתקד | ההוראה ממעות חטים - לעבוד את הקב"ה יחד עם הגוף | קבלה על מעות חטים | ההוראה ממעות חטים: תכלית ותחילת החירות בעזרה לנזקקים | הודעה על הנזקקים מבעוד מועד | אם בנוגע לכל יהודי עאכו"כ תלמידי תומכי תמימים | הגאולה בזכות נשים צדקניות | הוספה בכמות - הנדבה, ואיכות - שאר המצות | זכות המצווה תעמוד לכולן | מעות חטים | חירות אמיתית | אחריות נשי ובנות ישראל | לא לדאוג רק להדר האישי | קבלה על מעות חטים | מהצלחה במעות חטים ניכרת ההצלחה בשאר הפעולות | להעלות את כולם לדרגת הבן חכם | זכות ההתעסקות 25.....

הוספה: מכתבי כ"ק אדמו"ר הרי"צ לכ"ק אדמו"ר אודות מעות חטים עבור עירותיהם של אב וסב הרבי | מעות חטים למשפחת הרבי | הוספה: חלק מחקירתו של כ"ק הרלו"צ זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.....58

שיחות קודש

תשכ"ב-תשל"ז:

מן הדין יש לתת סעודת שלמה, ולכן מקדימים "הא לחמא עניא" | מעות חטים - מוחין ומדות | שלושים יום קודם החג - ממתנות לאביונים למעות חטים | חלוקת דולרים מיוחדת עבור מעות חטים | כאשר יהודי מתכוון לפסח, הקב"ה עוזר לו אף לתת מעות חטים | מעות חטים צ"ל באופן של "כל אשר לאיש יתן בעד נפשו".....63

תשל"ח-תשמ"א:

"מבצע מעות חטים"! | שלושים יום קודם החג, לא רק הלימוד אלא גם מעשה בפועל | מזכרון המעות חטים ומבצעי פסח לזכר יציאת מצרים | יחד עם המעות חטים לתת הגדה | חלוקת דולרים למעות חטים בתור דוגמה אישית | לא צריך לעורר ע"ז מידי פעם כי זה מובן מאליו! | הוספה בהכנות לפסח החל מר"ח ניסן | הוספה במשכורת אברכי הכולל - לוו עלי ואני פורע! | אין לתרץ את העדר הפעולה בשאר הענינים כתוצאה מהעיסוק במעות חטים | מעות חטים גורם לשמחה יתירה אצל כולם | התמיהה על כך שיש לחזור על הדברים שהם "צו - מיד ולדורות" שוב ושוב, ולעסוק בזה בכל רמ"ח אברים וש"ה גידים | זהיר טפי בענין שהזמן גרמא - קמחא דפסחא | מעות חטים במיוחד להנמצאים בבתי הרפואה, בצבא ובית האסורים.....70

תשמ"ב-תשמ"ז:

"חשבתי שכבר בשושן פורים אקבל את הרשימה דמעות חטים" | תיקון על אי נתינת מעות חטים | לתת מעות חטים לא יאוחר מר"ח ניסן! | מטבע נוסף בכינוס לילדי צבאות ה' עבור מעות חטים | במקום נסיעה ל"א ניסן לתת הכסף עבור מעות חטים | ליתן בגלוי ולא בקול דממה דקה! | הכח מב' ניסן | שלא יהיה מציאות של דכפין ודצריך! | לא מועילים מחשבות טובות ודבורים טובים, צריכים מעשה בפועל בסבר

חלוקת השיחות נעשתה בכללות לפי חלוקת הדברים: עד לשנת תשל"ז כמעט ולא עורר הרבי על נתינת מעות חטים בהתוועדות. בהמשך חולקו השיחות לפי המקומות בהן נדפסו: שיחות קודש (עד לשנת תשמ"א). התוועדות תשמ"ב-תשמ"ז. וספר השיחות (רוב השיחות מהשנים תשמ"ח-תשנ"ב).

פנים יפות, וביד רחבה! | מעשה בפועל | גם לאחר הפסח צריכים להשלים הספקת צרכי החג | הזכרה על-דבר מעות חטים | רצוני ובקשתי שינצלו מחצית סכום הוצאות הנסיעה לכאן עבור מעות חטים! | ההוראה מר"ח ניסן - מעות חטים | לערוך התוועדות להחליט באופן מסודר אודות מעות חטים | מבצע שהזמן גרמא - לספק צרכי החג לכל הזקוקים | לספק מעות חטים מבעוד מועד כדי שלא יבואו לביתו בליל פסח... | הייחוד שבצדקה דכל דכפין | ההוראה מהנהגת הצמח צדק - הוספה בגמ"ח ובפרט מעות חטים | בזכות מעות חטים - לא יהיה בך אביון | הזריזות במעות חטים תביא לזריזות הגאולה | השמחה - רק כאשר משתף אחרים בשמחתו | מבצע פסח - לכל לראש כל דכפין | צדקה עבור מבצע מעות חטים | מספיקה העובדה שהדבר מוזכר בשולחן ערוך | הקשר דאהבת ישראל ומבצע פסח | מעבר לצדקה הרוחנית יש לתת מעות חטים בגשמיות | מטבע נוסף בכינוס לילדי צבאות ה' עבור מעות חטים | בפורים זהו יום א' בלבד משא"כ פסח שאורכו שבעה ימים | לפעול על הזולת | מרוב פשיטות הדברים אין לחזור על פרטי הדברים | ההתעסקות במעות חטים - בפרט מעשור בחודש | ההוראה מהנהגת הצמח צדק - הוספה בגמ"ח ובפרט מעות חטים | ההחלטה על דבר מעות חטים בעודו במעמד ומצב של פורים | לימוד הלכות החג ובפרט הענין דמעות חטים | לעסוק בכך מבעוד מועד | אין מזרזין אלא למזורזין | נתינה במיוחד בי"א ניסן | הקשר דפסח וצדקה | גם אחר חג הפסח יש להמשיך בנתינת הצדקה כולל של מעות חטים.....85

תשמ"ח-תנש"א:

לפתוח את ההכנות לפסח ע"י נתינת מעות חטים לנצרכים | לא רק חטים - אלא בהרחבה גדולה | חטים - המשובח שבמיני דגן | צדקה בהדגש בימי ההכנה לפסח | זריזות גם בהכנה למצווה | חטים - דגן מובחר | נתינת מעות חטים - תיקון חטא עץ הדעת ש"חטה היתה" | העבודה דמעות חטים - הכנה לשתי הלחם דשבועות | ההכנה לחג הפסח בעיקר בעניני צדקה וחסד | לאחר נתינת צרכי החג יש לדאוג שיעלה לדרגא נעלית יותר | לא רק די מחסורו, אלא בנתינת מעות חטים אתה מחוייב לעשרו! | התאחדות המשפיע והמקבל בנתינת צרכי החג | ההתחלה בפורים | הדגשה יתרה בנוגע לצדקה | להשתדל שלכאז"א יהי' צרכי החג עד לקטני קטנים | אין לחוש משום אל יבזבז יותר מחומש | לא להמתין לגבאי הצדקה | ההשתדלות במעות חטים | שלא

ישאר אחד במצב דכל דכפין | הדאגה לצרכי החג - עוד לפני שדואג לעצמו | ושב' בצדקה | הרמת קרן ישראל | כבר בר"ח ניסן שיהיו הדברים הנצרכים | צרכי החג בהרחבה | מעות חטים בגשמיות וברוחניות | לעשות חשבון צדק האם נתינת צרכי החג הינה באופן המתאים או שיש מקום וצורך להוסיף! | סיפוק צרכי החג כולל בגדי יום טוב.....126

הוספה: כתבי יד ומענות קודש, וראשי דברים בעת חלוקת הדולרים:

רשימת הפרשת מעות חטים על ידי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ תש"ו, תש"ט | הוספה בכת"ק בנוגע לקבלת המעות חטים תש"י, תשל"ב | מענה על רשימת התורמים - תש"נ, תנש"א | לשאלו מתי לגבות | פעולה נמשכת ובהוספה | דגש על עולים חדשים | רשימת המוסדות המקבלים קמחא דפסח | עושה מה שהוא אומר לישראל לעשות | הנתינה בפועל - שלושים יום קודם החג | הוראות לאגו"ח באה"ק | עושה מה שהוא אומר לישראל לעשות | הנתינה בפועל - שלושים יום קודם החג | שלא יסתפקו במה שעשו עד עתה | מעשה רב - נתינה בהרחבה | הוספה: קריאה מהרבי הרי"צ לנתינת מעות חטים.....154

שער שני - חג השבועות "נמי לכם":

למרות ששבועות הינו יום א' בלבד - יש לדאוג לצרכי החג | צרכי החג בהרחבה | לספק צרכי החג לכל הזקוקים בכדי שתהי' שמחה בשלימותה | הנתינה - גם על ידי קטנים | לספק צרכי החג לכל המצטרך ע"מ שיוכל לקיים הציווי ושמחת בחגך | בהדגשה יתירה חג השבועות כי הכל מודים דבעינן נמי לכם | יש לדאוג גם לצרכים הגשמיים והרוחניים | יישר כח על פרסום ההוראות ע"ד נתינת צרכי החג.....169

**שער שלישי – חגי תשרי מבצע "אכלו משמנים ושתו ממתקים
ושלחו מנות לאין נכון לו":**

תשל"ח-תשמ"א:

פתיחה - מעות חטים בחודש תשרי | הפלא על כך שבחגי תשרי אין המנהג דמעות חטים והעיקר לדאוג לצרכי החג בדרכי נועם ומתן בסתר | המשך להנ"ל: טעם החילוק מפסח - לדאוג לכל אלו שצריכים כל צרכי חג הסוכות | המעלה על הכנסת אורחים | גם לאחר ראש השנה ניתן להשלים הנתינה | הנתינה צריכה להיות מתוך תענוג כולל לאלו שבבתי הרופאים ובתי האסורים | על ידי נתינת צרכי החג - הקב"ה נותן מדה כנגד מדה | הפלא על העדר העבודה בזה ל' יום לפני החג לדאוג לזה | מבצע אכלו משמנים ושתו ממתקים | הנתינה צריכה להיות בהרחבה כסעודת שלמה בשעתו | להשפיע גם על אחרים שיתנו | לתת כבר מהסעודה של שבת סליחות | לצייר כיצד כ"ק מו"ח אדמו"ר מדבר אליו בענינים אלו | לתת באופן נסתר | נתינה עבור סעודת ערב ומוצאי יום כיפור | הדגשה מיוחדת בנתינה לחג הסוכות | ההכנה לסליחות - לך הוי' הצדקה - שיקבלו בעתו ובזמנו | השייכות לנשי ובנות ישראל.....177

תשמ"ב-תשמ"ז:

העמידה במעמד ומצב נעלה מחייבת את ההתעסקות בזה | לסייע בלבושים ובכללות המצב הכספי | לספק צרכי החג לעשי"ת כהכנה ליוהכ"פ | צרכי החג לסעודת ערב ומוצאי יוה"כ ור"ה | השמחה צריכה להביא לפעולה | ע"י סיפוק צרכי החג יהי אחישנה | לדאוג לסוכה וארבעת המינים! | הזכרה על דבר צרכי החג | אלו המקבלים - אל יפלו ברוחם! | לבטל דאגתו של היהודי אפילו לרגעים אחדים | לספק צרכי החג לכל היהודים הנמצאים בשכונתו ובאופן דמעלין בקודש | רצונו של אדמו"ר מהר"ש שהדבר יהיה באופן של לכתחילה אריבער | גם בחול המועד | בהרחבה ובאופן של כבוד, ואזי יכולים לומר לך הוי' הצדקה | על ידי הדאגה מיתוסף אצלו בשמחת החג |

חלוקת השיחות נעשתה לפי המקומות בהן נדפסו: שיחות קודש (עד לשנת תשמ"א). התוועדויות תשמ"ב-תשמ"ז). וספר השיחות (רוב השיחות מהשנים תשמ"ח-תשנ"ב).
כשצויין ערב ראש השנה פלונית (לדוגמה - ערב ראש השנה תשמ"ב) הכוונה לכ"ט אלול של אותה שנה (כ"ט אלול תשמ"ב).

להרבות בצדקה | לעורר את העסקנים שבכל מקום | שיהיו צרכי החג כבר מח"י אלול | מתוך שמחה ותענוג | מעצמו יכול לחסוך המשמנים וממתקים - אך לא מאחרים | אין להסתמך על פעולות הועד | צדקה גשמית ורוחנית | הזכרה על דבר צרכי החג | לדאוג לכאן"א באופן של קביעות | לדאוג אפילו ל"שטיח מקיר לקיר" ולפני שמשיח מגיע כי אז יהי' מאוחר | לעצמו עושה חשבון ואילו לצרכי החג נותן בלי חשבון.....216

תשמ"ח - תשנ"ב:

הזכרה על דבר צרכי החג | לדאוג לכך מבעוד מועד עבור כל אחד מהחגים | הגיעה שמועה מבהילה שישנם עשרות יהודים שעדיין לא קבלו צרכי החג | לך הוי' הצדקה | לפני משורת הדין | מרובים צרכי עמך בסוכות ויש לספק לכולם עד שבת בראשית | הדגשה מיוחדת כשר"ה סמוך לשבת | נוסף על מה שנותן לעקרת הבית | מעין סעודת השור והלויתן | לפרסם בכל מקום | צרכי החג לכל לראש | לספק על כל חודש תשרי! | שליחות צדקה לצרכי החג | לספק צרכי החג באופן ד"לעשרו" | נתינה באופן דטרם יקראו ואני אענה, כולל עבור סוכה וד' מינים! | בחג הסוכות אין את ההגבלות דפסח וממילא קל יותר לפעול.....245

הוספה: צרכי החג - לקוטי שיחות.....258

שער רביעי – חנוכה:

לדאוג שגם אחרים יוכלו לחגוג חנוכה בהרחבה ע"י סיפוק צרכי החג.....259

שער חמישי – פורים:

לספק לזקוקים כל צרכי הפורים | לדאוג שלכל יהודי בכל קצוי תבל יהיו צרכי הפורים! | להשתדל מר"ח אדר בנתינת צרכי החג לכל הזקוקים.....263

בשער הספר

חג הפסח - מעות חטים

מנהג מעות חטים - הנהוג בעם ישראל מקדמת דנא¹, קיבל משמעות נוספת ומסגרת מיוחדת בדור השישי והשביעי לנשיאות חב"ד.

החל משנת תרפ"ט, החל כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע באסיפת מעות חטים עבור היהודים הנמצאים מעבר למסך הברזל. במזכר "הרצאה מפורטה על מצב אחינו, קמחא דפסחא"² מתאר הרבי הריי"צ את תוכנית אסיפת מעות החטים ואת הטעמים לפתיחתה: "כל הקורא מכתבי מר אלה ותחוננום, הנה בכה בכה במר נפשו, על האנשים נשים וטף הנשברים והנדכאים, והעלולים, לא יעלה ולא יבוא, לחלל את החג הקדוש, ומתוך רעב יוכרחו ח"ו וח"ו לאכול חמץ בפסח. דעת לנבון נקל להבין, אשר . . לא יניחו היבסקים, אשר ינתן קמח למצה, גם אם ה', ובפרט בעת שאיננו, או שישנו באופן מצומצם ומוגבל למאד".

קופת המעות חטים חולקה בפועל על דעתו של הרבי הריי"צ ואף נקראה כן "קופת מעות חטים שעל דעת כ"ק אדמו"ר שליט"א". באגרות רבות עוסק הרבי הריי"צ באיסוף מעות החטים ובתודה לתורמים. לקמן³ נדפסו שני צילומים מכת"ק של הרבי הריי"צ בהן מפרט את הסכומים שהתקבלו ובראשם מציין בכתב יד קדשו את הסכומים שנתן בעצמו, כמה

---

(1) מהערת כ"ק אדמו"ר (לקמן ע' 179) : **רמ"א אורח חיים ריש סימן תכט** (ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח וכל מי שדר בעיר בשנים עשר חדש צריך ליתן לזה) **שולחן ערוך אדמו"ר הזקן שם ס"ה** (מנהג פשוט בכל ישראל שכל קהל וקהל משימים מס על בני עירן לצורך חטים לפסח לקנות ולחלקם לעניי עירן וכל מי שדר בעיר י"ב חודש נעשה כבני העיר וחייב ליתן מס עמהם לזה ואפילו תלמידי חכמים הפטורין ממס נותנין חלקם לפי שצדקה היא זו וכל עני הדר בעיר י"ב חדש נעשה כעניי העיר וחייבין בני העיר ליתן לו חטים לפסח ועכשיו מרוב הגלות נהגו העם דין שלשים יום שכל מי שדר בעיר שלשים יום נעשה כבני העיר וכופין אותו ליתן עמהם לצורך חטים לפסח וכן כל עני הדר בעיר שלשים יום נעשה כעניי העיר וחייבין בני העיר ליתן לו חטים לפסח).

(2) אגרות קודש (אדמו"ר הריי"צ) חט"ז אגרת ו'פב. סקירה מפורטת אודות פעולתו זו של הרבי הריי"צ - תולדות חב"ד ברוסיה הסובייטית פרק כ"ו.

(3) לקמן ע' 155-154 (וכן בכל ציוני ההערות דלקמן - לקובץ זה).

פעמים; תחילה עבדו ואחר כך עבדו יחד עם בני ביתו וכו' - ובראשם כ"ק אדמו"ר זי"ע והרבנית הצדקנית נ"ע זי"ע.

עוד קודם הנשיאות עסק כ"ק אדמו"ר בקרן זו. מצינו מכתבים משנים אלו בהן עוסק בענין המעות חטים, הן בתוכנן המהותי⁴ והן בפרטים הטכניים בשליחת קבלות לתורמים⁵.

לקמן⁶ נדפסו אגרות קדשו של הרבי הרי"צ לרבי בהן מעדכנו על מילוי בקשתו במשלוח מעות חטים עבור משפחות הרבי בניקולייב ובדנייפרופטרובסק.

בדור השביעי

עם הסתלקות הרבי הרי"צ המשיך הרבי לעסוק באיסוף המעות חטים וביתר שאת. במכתב⁷ לאחר י' שבט תש"י מעורר הרבי את אחד התורמים על כך שימשיך בנתינת התרומות כמימי קדם. במכתב נוסף⁸ נוקט הרבי בלשון המיוחדת "קופת מעות חטים **שעל דעתו**"(!).

מכתבים רבים נכתבו כתודה לתורמים חלקם בנוסח קבוע שנשלח לכמה וכמה⁹. ממכתבים אלו לומדים אנו על מעלת נתינת הצדקה למעות חטים וההוראה הנלמדת מהם. בנוסף, נתן הרבי דגש מיוחד על גודל הזכות לעסוק באיסופם.

את יעד המעות חטים הרחיב בדור השביעי באופן ניכר: לקמן¹⁰ נדפסו מענות בכת"ק של הרבי בהן מורה על אופן שילוח המעות חטים למשפחות בשכונת קראון-הייטס. כמו-כן לקמן¹¹ נדפסו כתי"ק עם הוראות למשלוח מעות חטים גם למוסדות השכונה, ואף הוראות הרבי לנתינת מעות חטים לתושבי ארץ הקודש¹² ובפרט לעולים החדשים¹³.

(4) ע' 25.

(5) ע' 26.

(6) ע' 58-60.

(7) ע' 30.

(8) ע' 35.

(9) ראה לדוגמה ע' 28.

(10) ע' 158-159.

(11) ע' 161.

(12) ע' 162.

(13) בענין זה ראה במענה לרב הבלין ע' 160.

על אופן חלוקת המעות חטים סיפר¹⁴ המזכיר הרב שלום מענדל ע"ה סימפסון¹⁵:
 "חלוקת המענקים למשפחות נזקקות בשנים הראשונות הייתה רק לקראת פסח. בשנים
 מאוחרות יותר, הורה הרבי לחלק גם לקראת חודש החגים. בשנים הראשונות הממונה על
 הכנת הרשימה, היה גבאי בית הכנסת, הרה"ח ר' משה פנחס כ"ץ ע"ה. בשנים מאוחרות
 יותר, התפקיד עבר אלי."

"הרבי ביקש להכניס אליו את רשימת הנצרכים, ובכל פעם הורה להגדיל את הסכום
 בפעם זו מהסכום בפעם הקודמת.

"כמה פעמים שאל הרבי האם אין עוד משפחות נזקקות, וביקש להוסיף עוד משפחות
 לרשימה. לאחר שהכנתי את הצ'קים (מטעם מחנה ישראל), שעל כל אחד מהם היה
 מוחתם "על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א", הכנסתי את כל הצ'קים לרבי, ואחר-כך הרבי
 אישר לשלוח את הצ'קים לנמענים."

שיחות הקודש

החל משנות ה"ד החל הרבי מעורר מדי שנה בשנה, החל מפורים - כהלכה הידועה¹⁶
 אשר שלושים יום קודם החג עוסקין בהלכות החג - גם בשיחות הקודש על מעות-חטים
 (דגש מיוחד נתן הרבי לשבועיים קודם חג הפסח¹⁷ שכן אז לית מאן דפליג ש"עוסקים
 בהלכות החג").

אך פנים חדשות באו לכאן, שכן מעבר לבקשה הקבועה עוד מימי הדור השישי לתרומה
 לקופת המעות חטים מיסוד הרבי הרי"צ עליה הורחב לעיל, עורר הרבי את כל אחד ואחד
 מבני ישראל לעסוק בזה בעצמו, ובפשטות - לדאוג לכך שלכל יהודי ויהודי יהיו צרכי החג
 ובהרחבה רבה.

בשנת תשל"ח¹⁸ כינה הרבי זאת בשם "**מבצע מעות חטים**"! [יצויין כי במקביל הורה הרבי
 - גם שלא במסגרת המעות חטים - ל"מבצע פסח" כלשונו הקדוש, לדאוג לכך שלכל יהודי

14) תשורה מחתונת סימפסון-שייקביץ (שבט תש"פ) ע' 6.

15) ראה במקומות שסומנו בהערה 10.

16) שוע"ר או"ח סי' תכט ס"א.

17) ראה לדוגמה ע' 123.

18) ע' 70.

יהיו כל צרכי החג על מנת שיוכל לערוך סדר כהלכתו. בשיחות רבות כרך הרבי את המבצעים אחד בשני עד שכמעט לא ניתן להפרידם].

הרבי הדגיש לאורך השנים שלא איסוף הכסף למעות חטים הוא שצריך להתחיל החל משלושים יום קודם החג, אלא שחלוקת המעות חטים בפועל צריכה להתחיל שלושים יום קודם החג¹⁹.

מעוות חטים לאחר פסח

פעמים רבות בכינוס לילדי צבאות ה' שהתקיים בסמיכות לפסח²⁰ או בימי חול המועד, הורה הרבי כי אחת המטבעות לצדקה תיועד למעות חטים. בשיחת אחרון של פסח תשמ"ב²¹ אמר הרבי כי יש לדאוג לכך גם לאחר חג הפסח, אף שהכסף כבר הוצא, שכן יש לדאוג לפרעון ההלוואות.

פעמים רבות בסיומי ההתוועדויות בהן חילק הרבי דולרים לטנקיסטים (וכן בסיומי הכינוס לילדי צבאות ה' לילדים, כנ"ל), הורה הרבי כי הדולרים או המטבעות יינתנו למטרה זאת של מעוות חטים, בתשל"ט²² הסביר הרבי כי נתינת הדולרים למטרת המעות חטים הינה כדוגמה אישית על כך!

(19) ראה ע' 164. ולהעיר מהמובא בע' 150 שם מורה הרבי שנתנית המעות חטים תהיה עד ר"ח ניסן. ומענה הרבי לרש"מ סימפסון בהקשר זה המובא בע' 158.

(20) ראה לדוגמה ע' 97 מכינוס לילדי צבאות ה' שהתקיים בט"ז אדר תשמ"ג בו חילק הרבי באופן נדיר אף למבוגרים.

(21) ע' 95.

(22) ע' 72.

תשרי - "שלחו מנות לאין נכון לו"

בחודש תשרי תשל"ח החל הרבי לעורר על כך שמלבד הנהוג לתת מעות חטים בפסח, הרי שיש לדאוג לספק את צרכי החג גם עבור חגי תשרי. הרבי האריך על כך בר"ה ובשבת שובה, ושיחות אלו הוגהו כחטיבה אחת על ידי הרבי²³. הרבי תמה מדוע לא הוקבע מנהג במנהגי ישראל עבור נתינת מעות חטים גם עבור ראש השנה וחג הסוכות שכן ההוצאות הינן רבות (בהקשר זה ציין הרבי כי אדרבה - בסוכות ישנם יותר ימים מאשר בחג הפסח). הרבי אף ציין לדברי הפרי חדש²⁴ שכתב "ונוהג אני לשלוח מתנות לאביונים ערב ר"ה כדכתיב ושלחו מנות לאין נכון לו" וכן להמובא בספר כתר שם טוב להר"מ האגיד²⁵ "ולא ידעתי מדוע מנהג זה לא נתפשט בתפוצות ישראל כו".

הרבי הציע כמה תירוצים לטעם הענין. אך מכל מקום סיים שמכיון שסוף כל סוף ישנן משפחות רבות שזקוקות לכסף זה הרי שאין להתמהמה ויש לקבוע מנהג לנתינת מעות חטים גם עבור חגי תשרי.

'מבצע' זה הינו חידוש של הרבי, ואכן בשלשלת היחס בהיום יום הובא בתחילת שנת תשל"ח (היום יום, ע' 27) "מחדש המנהג לתרום 'מעות חטים' ולחלקם לאשר אין לו לצורך ר"ה, ערב ומוצאי יוה"כ פ, חגה"ס, שמע"צ ושמח"ת, מתאים למש"נ "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו".

מני אז, בכל שנה ושנה כבר מחודש אלול עורר הרבי על החובה והזכות לדאוג לכל יהודי לצרכי החג ואף לעורר אחרים על כך. הרבי הזכיר בהקשר זה את הפסוק הנ"ל "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו". בשיחת ערב ראש השנה תשל"ט כינה הרבי זאת בשם "המבצע הקשור עם אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו"²⁶.

עם זאת, הוסיף והדגיש הרבי כי מעבר לנתינה לצרכי האכילה והשתיה, הרי שיש לדאוג גם לשאר הצרכים המוזכרים בשולחן ערוך כגון בגדים ותכשיטים ואף לכללות המצב הכספי²⁷. בזה גופא הדגיש הרבי כי יש לתת בהרחבה גדולה²⁸ ואף אם הנותן עצמו מדקדק

23 ע' 179.

24 סו"ס תקפא.

25 ח"ו ע' 60.

26 ע' 206.

27 ע' 217.

28 ראה לדוגמה ע' 206.

בהוצאותיו הרי שעל אחרים מצווה "לעשרו". ויתרה מזו הוסיף הרבי - שאלו המקבלים אל יפלו ברוחם.²⁹

פעמים רבות, בחלוקת המטבעות בסוף הכינוס לילדי צבאות ה' שהתקיים בחודש תשרי הוסיף הרבי מטבע מיוחד שישמש עבור צרכי החג³⁰.

בשיחות הדגיש הרבי כי הנתינה מיועדת לכל חג וחג בפני עצמו, פעם הזכיר הרבי בהקשר זה אף את סעודת שבת סליחות³¹ ואף הזכיר בהקשר זה גם את חול המועד³². בשנת תשמ"ג הוסיף הרבי כי יש לדאוג גם לסיפוק צרכי החג, סוכה וד' מינים(!)³³.

בהזדמנות נוספת³⁴ אמר הרבי כי הואיל והיכולת לצום ביום כיפור תלויה בבריאות הגוף ובאכילה במשך עשרת ימי תשובה, הרי שיש לדאוג גם לצרכי ימים אלו.

גם בענין זה הדגיש הרבי את הזכות בהתעסקות בענין, מעבר לנתינה עצמה, על ידי זה שידאגו שגם אחרים ישתתפו ויתנו. וכמו-כן הדגיש הרבי את חובת הנתינה גם לאחר ראש השנה³⁵ בפריעת החובות שנטלו עבור ההוצאות (בהקשר זה יש לציין שבאורח נדיר הורה הרבי ללוות על מנת לתת את הוצאות החג!³⁶).

פעמים אין ספור הדגיש הרבי כי מעלת הנתינה הינה כאשר ניתנת כמתן בסתר³⁷.

בהקשר זה מעניין לציין לסיפור הבא³⁸ בשם ר' יהודה אריה (לייביש) ע"ה הבר: "פעם באותה תקופה [-ביקור הרבי בפאריז בשנת תש"ז] הפניתי לכ"ק אדמו"ר שליט"א את השאלה הבאה: בכל תפוצות ישראל שומרים בקפידה על מנהג מעות חיטים לסייע לנצרכים לצורכי חג הפסח, ומפני מה לא מצינו הדגשה יתירה כזו ביחס לחג הסוכות? מה גם שהחג כולל גם את שמיני עצרת ושמחת תורה והינו אורך יותר. והרבי שליט"א השיב: "בדרך הרמז,

(29) ע' 222.

(30) ראה לדוגמה ע' 266.

(31) ע' 208.

(32) ע' 211.

(33) ע' 222.

(34) ע' 218.

(35) ע' 200.

(36) ראה לדוגמה ע' 77.

(37) ראה לדוגמה ע' 182.

(38) ימי מלך ח"ב ע' 904. וראה בהערה שם.

יש לומר שהסיבה לכך היא מפני שעל חג הפסח נאמר "שבעת ימים מצות תאכלו" בעוד שעל חג הסוכות נאמר רק "בסוכות תשבּו שבעת ימים"...

שבועות, חנוכה ופורים

בשנים האחרונות הוסיף הרבי והרחיב גם על חג השבועות, החל משנת תשמ"ג, בהדגישו שאף שזהו יום אחד בלבד (ואף שאין הוצאה מיוחדת כמו בסוכות עבור ד' מינים וסוכה ובפסח עבור מצות וכו') מכל מקום יש לדאוג עבור זה. בהדגישו את מאמר הגמרא שהכל מודים שבעצרת "בעינן נמי לכם".

בשנת תשמ"ח עורר הרבי על הידור בפסק הרמב"ם להדר בסעודות בחנוכה, ובהקשר זה הוסיף גם לנתינת צרכי החג עבור חנוכה. ובשנים תשמ"ט ותש"נ על נתינת צרכי החג של פורים.

